

הלכות ציצית – ט

ציצית פסולים בשבת בחול

שבת קלט, ב

מתעטף אדם בכילה (שהוא כסדין ומתעטף בו דרך מלבוש, רש"י) ובכסכסיה (רצועות התלויות בה ... לנטותה באהל, רש"י), ויוצא לרשות הרבים בשבת, ואינו חושש (ולא אמרינן הך רצועות לאו לצורך עיטוף נינהו והוה משאוי ההוא שעתא, רש"י). מאי שנא מדרב הונא, דאמר רב הונא אמר רב היוצא בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה בשבת חייב חטאת. ציצית לגבי טלית חשיבי ולא בטלי, הני לא חשיבי ובטלי.

שוע"ר סי' יג

א ארבעת הציצית מצוה אחת הן, ולפיכך הן מעכבות זו את זו, שכל זמן שאין בטלית כל הדי' ציצית אינה מצוייצת כהלכתה, והיוצא בה בשבת לרשות הרבים חייב חטאת, לפי שהציצית התלויה בה אין בהם מצוה והרי הם כמשאוי. ואף על פי שהן מחוברין לטלית, אינן בטלים לגבי הטלית, מפני שהם חשובים בעיניו, ודעתו עליהם עד שישלים כל הדי' ציצית...

ב טלית שהיא מצוייצת כהלכתה מותר לצאת בה לרשות הרבים, אפילו בזמן הזה שאין לנו תכלת, בין הטלית קטן בין הטלית גדול, בין ביום בין בלילה, ואף על פי שלילה לאו זמן ציצית הוא. מפני שהציצית הכשרים הם מנוי הבגד ותכשיטיו, כמו האימרא וכיוצא בה, לפיכך אין זה כמשאוי.

ד אם נודע לו בשבת כשהוא עומד ברשות הרבים שהטלית שעליו הוא פסול מן התורה, צריך לפשטו, בין טלית קטן בין טלית גדול, ואפילו ישאר עומד ערום בשוק, שאין כבוד הבריות דוחה את לא תעשה שבתורה, שנאמר אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'...

אבל אם היה בחול, אם הוא טלית קטן אין צריך לפשטו. ואע"פ שהוא מבטל מצות עשה של תורה במה שהוא לבוש ד' כנפות בלא ציצית. מכל מקום, כיון שהוא אינו עושה מעשה בידיים, אלא העשה היא נדחית ממילא, גדול כבוד הבריות ודוחה את איסור של תורה בשב ואל תעשה. ומכל מקום צריך למהר ולילך לביתו להפשיטו מעליו, אפילו הוא עוסק בדבר מצוה, כגון שהוא בבית הכנסת או בבית המדרש, כיון שהוא איסור של תורה.

ה ההולך לבית הכנסת ומצא שנפסלה טליתו, אע"פ שמתבייש להתפלל בלא טלית, אסור לו להתלבש בטליתו, אפילו בלא ברכה, כיון שאין כאן גנאי גדול לישב בלא טלית, אין דוח[ין] עשה של תורה מפני גנאי קטן:

ו במה דברים אמורים בחול, כיון שהוא יכול להטיל ציצית בטליתו, אם כן כשלו בשו עובר על קום ועשה. אבל בשבת, כיון שאיננו יכול להטיל ציצית מחמת איסור שבת, אין איסור מן התורה ללבוש טלית בלא ציצית, שהרי לא אמרה תורה לא תלבש בגד בלא ציצית, אלא לאחר שילבשנו מצות עשה להטיל בו ציצית, וכיון שאינו יכול להטיל, אינו עובר. אלא דמכל מקום מדרבנן אסור ללבוש, כיון שסופו לבטל מצות עשה, וחכמים לא העמידו דבריהם במקום כבוד הבריות, אפילו אין שם אלא גנאי קטן, לכן אם הוא מתבייש [להתפלל] בלא טלית, יכול ללבוש בלא ברכה.

שוע"ר סי' שא

מפתח ... אסור לצאת בו, אפילו אם הוא מחובר וקבוע לעולם בחגורה או בשאר מקומות מבגדיו ... ואף על פי שהמלבוש חשוב הרבה ממנו, איננו טפל למלבוש בשביל כך ... והרי זה כאילו יוצא בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה שחייב חטאת מטעם זה.

כג אם חיבר לכסותו דבר שאינו עשוי לתכשיט, אלא להשתמש בו, שהוא דבר האסור לצאת בו, אין חיבורו לכסותו מתירו לצאת בו, והרי הוא כתלוש ומופסק מהכסות, דכיון שהוא עשוי להשתמש בפני עצמו ואינו משמש כלום לאותו מלבוש, שהוא אינו בטל לגבי אותו מלבוש, אף על פי שהמלבוש חשוב הרבה ממנו כמ"ש למעלה. במה דברים אמורים, כשדבר זה שחיברו לכסות הוא חשוב קצת נגד הכסות. אבל אם אינו חשוב כלל נגד חשיבות הכסות, כגון מטפחת שמקנחין בו את האף (שקורין פאציליי"ש), הרי היא בטילה לגבי הכסות אם היא תפורה לו ... אבל אם היא תפורה לחגורה, אסור לצאת בו, שנגד החגורה היא חשובה ואינה בטלה אליה.

מו מותר לצאת מעוטף בכילה שתלויין בה רצועות שמושכין אותה בהן על גבי כלונס שעל גבי המטה ... כיון שאינן חשובין כלל, הרי הן בטלין לגבי הכילה. לפיכך מותר לצאת ברצועות התלויות באבנט, שאינן חשובות ובטילות לגבי האבנט. אבל אם הן של משי, הרי הן חשובות ואינן בטילות ואסור לצאת בהן, אלא אם כן המנעלים או הבתי שוקים קשורין בהם שאז הן משמשות ללבישתו ואינן משוי.